

[Gade]

om indholdet i sådan en godkendelse på gødningsområdet, der fik mig til at tage ordet. Jeg forstod, at den skulle indeholde et forpligtet gødningsregnskab med en dokumentationspligt og vel en slags miljørevision og så sanktioner, hvis landmanden bruger mere gødning end det, som er anbefalet af miljømyndigheden årligt ud fra sædskifte. Er det rigtigt opfattet, at det er tankegangen? For hvis det er rigtigt, så er det jo en grundtankegang, som set med mine øjne godt kan bruges som afsæt til mere interessante diskussioner.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Til hr. Gade vil jeg sige, at jeg ser frem til interessante diskussioner, og til hr. Aage Brusgaard: Det kan godt være, man skal differentiere det lidt og sige, at der er meget små landbrugsbedrifter, som man ikke behøver at gå så grundigt ind i.

Men det har intet at gøre med, om man er medlem af Husmandsforeningen eller ej, vil jeg gerne sige. Det her drejer sig om at få nogle løsninger, hvor vi løser miljøproblemerne, og hvor vi går ind som samfundets repræsentanter og medvirker til at finde de bedst mulige måder at gøre det på.

Lysholm Christensen (KRF):

Først vil jeg gerne rette en tak til landbrugsministeren og hans embedsmænd for en god redegørelse. Sammen med den tekniske redegørelse må man nok sige, at den er bedre end sit rygte, men det skyldes måske, at hungeren efter at komme først med kommentarer gik forud for grundig læsning her sidste tirsdag, da redegørelsen blev offentliggjort.

Redegørelsen indeholder en definition af begrebet bæredygtigt landbrug, og den definition er jeg stort set enig i. Der er tre punkter: Det er spørgsmålet om, at landbruget skal forsyne os med sunde og gode fødevarer, det er noget med, at produktionsprocessen ikke må påvirke det omgivende miljø i uønsket retning, og så er det spørgsmålet om, at landbruget fortsat skal frembringe en væsentlig del af bruttonationalproduktet og medvirke til at sikre beskæftigelse og valutaintjening.

Det er en god og fyldig definition af begrebet bæredygtigt landbrug, men der mangler dog to dimensioner deri, for mig at se. Det engelske

udtryk for bæredygtigt, som vi også kender det fra Brundtlandrapporten, indeholder et meget langsigtet perspektiv, som ikke er udtrykt i det danske ord. Det betyder vel noget med, at også om 100 år skal vore efterkommere kunne dyrke sunde fødevarer på Jorden, og de skal kunne hente rent drikkevand op fra undergrunden. Det er et yderst vigtigt perspektiv at få med. Det er altså noget meget langsigtet, vi her taler om.

Endelig savner jeg også lidt tydeligere udsgan om, at landmandsfamilierne skal have et rimeligt økonomisk udkomme af deres arbejde.

Det er værd at notere sig, at der er sket meget på dette følsomme område i de senere år. Debatten om landbrugets miljøproblemer er blevet betydelig mere nuanceret, som tiden er gået. Argumenter og planer bygger nu i langt højere grad på rimelig sikker viden og ikke så stærkt på følelser, som vi oplevede det lidt uhyggeligt for år tilbage. Der er kommet mere erkendelse af, at kvælstof hører til de stoffer, som bestemt ikke er nemme at styre. Det er jo ikke længe siden, at mange debattører manglede elementær viden om, at kvælstofudvaskningen fra marker med bælglplanter og fra visse økologisk dyrkede arealer var større end fra marker, hvor man dyrkede hvede.

Vi har også fået etableret et såkaldt kvadratnet, hvor man systematisk måler stoffernes vandring i jordlagene, og det kan på sigt give os meget værdifulde oplysninger om, hvad det er, vi har med at gøre.

Landmændene har altid været miljøbevidste, men måske lidt bagstræberiske af og til, for når det koster penge, så haster man jo ikke; så iler man ikke med at få foretaget de investeringer, der måske er nødvendige. Jeg kunne egentlig godt have undt min forgænger her i Tinget, tidligere miljøminister Chr. Christensen, at opleve det holdningsskift, der er sket i landbruget, bl.a. med hensyn til det rimelige i at kræve opbevaringskapacitet til 9 måneder for gylle. Mange mindes sikkert den noget ophedede debat, der var netop på dette punkt for ikke mange år siden. Der var gevaldige skvulp i debatten, men den har heldigvis lagt sig. Erkendelsen af det rimelige i disse krav har bredt sig.

Landbruget er også godt i gang med omlægning på forskellige områder, det være sig gødskning, brug af bekæmpelsesmidler, udtagning af miljøfølsomme arealer m.v. Det fortjener at blive nævnt i dag. Der er faktisk allerede mange gode initiativer på vej.